

The background of the slide features several stacks of coins, likely Euro coins, arranged in a way that creates a sense of depth and focus. The lighting is warm and golden, highlighting the metallic texture of the coins. The text is overlaid on this background in a stylized, red, italicized font.

*Правові основи валютного
регулювання та валютного
контролю*

Козинець І.Г., ст. викладач
кафедри ЦГПП
Матвєєва Т.О., студентка гр.
ПР-153

Поняття валюти і валютних цінностей

ForexAW.com

Зміст валютних операцій визначається через поняття “валюта” та “валютні цінності”.

Визначення змісту цих понять має значення в процесі організації системи валютного регулювання і валютного контролю в державі, адже саме через ці поняття законодавець визначає перелік валютних операцій, порядок проведення яких регламентується нормативно-правовими актами валютного законодавства.

Відповідно Декрету Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання” поняття “валютні цінності” включає такі елементи:

Валюта
України

Платіжні
документи
та ін. цінні
папери,
виражені у
валюті
України

Іноземна
валюта

Платіжні
документи
та ін. цінні
папери,
виражені в
іноземній
валюті або
банківських
металах

Банківські
метали

Валюта в широкому розумінні означає грошову одиницю будь-якої країни.

Поняття валюти включає:

1) Грошові кошти у формі законних платіжних засобів, тобто готівки валютних коштів чи депозитів у грошах тієї чи іншої країни, які можуть служити міжнародним засобом платежу чи обігу

2) Інші валютні цінності, тобто платіжні документи у формі чеків, векселів, сертифікатів, акредитивів, а також фондові цінності (акції, Облігації тощо) та фінансові інструменти

Національна валюта –
узаконений
платіжний засіб на
території певної
країни

Іноземна валюта – платіжний засіб
інших держав, який на підставі
закону або без таких підстав
використовується на території
певної країни

Резервна валюта –
національна валюта
провідних країн світу, що
накопичується
центральними банками
інших країн як резерв
коштів для міжнародних
розрахунків

Зміст валютного регулювання

Валютне регулювання - це врегульована законодавством діяльність уповноважених органів держави, спрямована на встановлення порядку здійснення валютних операцій резидентами та нерезидентами на території України, а також резидентами України за кордоном.

Залежно від сфери здійснення валютне регулювання є:

```
graph TD; A[Залежно від сфери здійснення валютне регулювання є:] --> B(міжнародне); A --> C(внутрішньодержавне);
```

міжнародне

внутрішньодержавне

Організація системи валютного регулювання передбачає цілі:

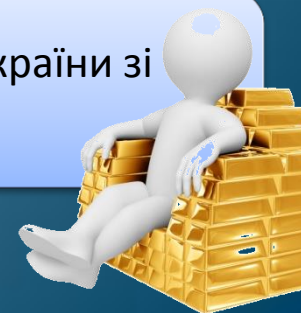
Встановлення та реалізація певного порядку проведення операцій з валютними цінностями на внутрішньому валютному ринку, порядку переміщення валютних цінностей за кордон або на його територію з-за кордону та режиму здійснення іноземних інвестицій

Забезпечення і захист права власності на валютні цінності

Регламентація міжнародних розрахунків

Підтримання стабільного курсу національної валюти та національного платіжного балансу

Забезпечення необхідного (інтеграційного або ізоляційного) режиму взаємодії країни зі світовим валютним ринком

Принципи системи валютного регулювання :

Єдність і цілісність системи валютного регулювання

Захист національної валюти України та забезпечення стабільності на внутрішньому валютному ринку

Стабільність

Гнучкість

Стимулювання розвитку міжнародного економічного співробітництва з метою поліпшення інвестиційного клімату в країні та вирівнювання платіжного балансу

Основним елементом національної системи валютного регулювання є валютні обмеження – система державних заходів, спрямованих на встановлення порядку проведення валютних операцій.

Залежно від типу валютних операцій застосовується різний перелік валютних обмежень:

Обмеження, пов'язані з ліцензуванням валютних операцій

Обмеження, що зумовлені встановленням порядку придбання іноземної валюти за дорученням і за рахунок резидентів на міжбанківському валютному ринку України з метою забезпечення виконання їх зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами

Обмеження, пов'язані з використанням іноземної валюти як засобу платежу на території України

Обмеження, пов'язані зі встановленням обов'язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті на користь резидентів – юридичних осіб

Обмеження, пов'язані з встановленням порядку здійснення розрахунків в іноземній валюті

Обмеження, пов'язані з відкриттям та використанням валютних рахунків резидентам за межами України

Обмеження, пов'язані з переміщенням готівкової національної та іноземної валюти фізичними особами через митний кордон України

До валютних операцій належать:

Операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, що здійснюються між резидентами у валюті України

Операції, пов'язані з використанням валютних цінностей у міжнародному обігу як засобу платежу, з передаванням заборгованостей та ін. зобов'язань, предметом яких є валютні цінності

Операції, пов'язані з ввезенням, переказуванням і пересиланням на територію України та вивезенням, переказуванням і пересиланням за її межі валютних цінностей

Субjekтами валютних відносин є:

Резиденти

Нерезиденти

З метою організації та здійснення валютного регулювання окремі державні органи наділяються відповідними повноваженнями у цій сфері. Такими органами є Національний банк України та Кабінет Міністрів України.

Валютний контроль

Валютний контроль слід розглядати як комплекс заходів, що здійснюють спеціально уповноважені державні органи та інші суб'єкти, спрямованих на забезпечення додержання учасниками валютних правовідносин валютного законодавства України при проведенні валютних операцій

Напрями валютного контролю

Перевірка наявності ліцензій на здійснення валютних операцій, які підпадають під режим ліцензування згідно з Декретом КМУ “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”

Перевірка правомірності відкриття та використання банківських рахунків резидентами за межами України

Виконання резидентами вимог щодо порядку та термінів декларування валютних цінностей та іншого майна, що перебуває за межами України

Виконання зобов'язань щодо обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів – юридичних осіб

Перевірка дотримання валютного законодавства при переміщенні валютних цінностей через митний кордон України

Своєчасність та повнота подання встановленої НБУ звітності про валютні операції

Функції валютного контролю

Забезпечення режиму законності при проведенні валютних операцій

Виявлення фактів порушення валютного законодавства та застосування заходів юридичної відповідальності

Попередження правопорушення у валютній сфері

Суб'єкти, що здійснюють валютний контроль:

Органи
валютного
контролю

Національний
банк України

Державна
фіскальна
служба України

Державна
митна служба
України

Агенти
валютного
контролю

Їх компетенція
обмежується
реалізацією
контрольних
повноважень за
додержанням
валютного
законодавства
резидентами та
нерезидентами

Відповідальність за порушення валютного законодавства

Відповідальність за порушення валютного законодавства – це юридична відповідальність, що полягає у застосуванні до правопорушника передбачених санкціями норм валютного законодавства заходів державного примусу, які виражаються у формі кари організаційного або майнового характеру

Банки та інші фінансові установи несуть відповідальність у таких випадках порушення валютного законодавства:

У разі порушення встановленого порядку ліцензування валютних операцій

У разі невиконання уповноваженими банками зобов'язань щодо купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України за дорученням і за рахунок резидентів з метою забезпечення виконання зобов'язань

У разі нездійснення уповноваженими банками функцій агента валютного контролю

Відповідальність резидентів і нерезидентів за порушення правил проведення валютних операцій настає в таких випадках:

У разі здійснення резидентами і нерезидентами валютних операцій без одержання індивідуальної ліцензії Національного банку України

У разі здійснення розрахунків між резидентами і нерезидентами в межах торговельного обороту без участі уповноваженого банку або здійснення розрахунків між резидентами і нерезидентами в межах торговельного обороту у валюті України

У разі невиконання резидентами вимог щодо порядку та строків декларування валютних цінностей та іншого майна

Несвоєчасне подання, приховування або перекручення встановленої Національним банком України звітності про валютні операції

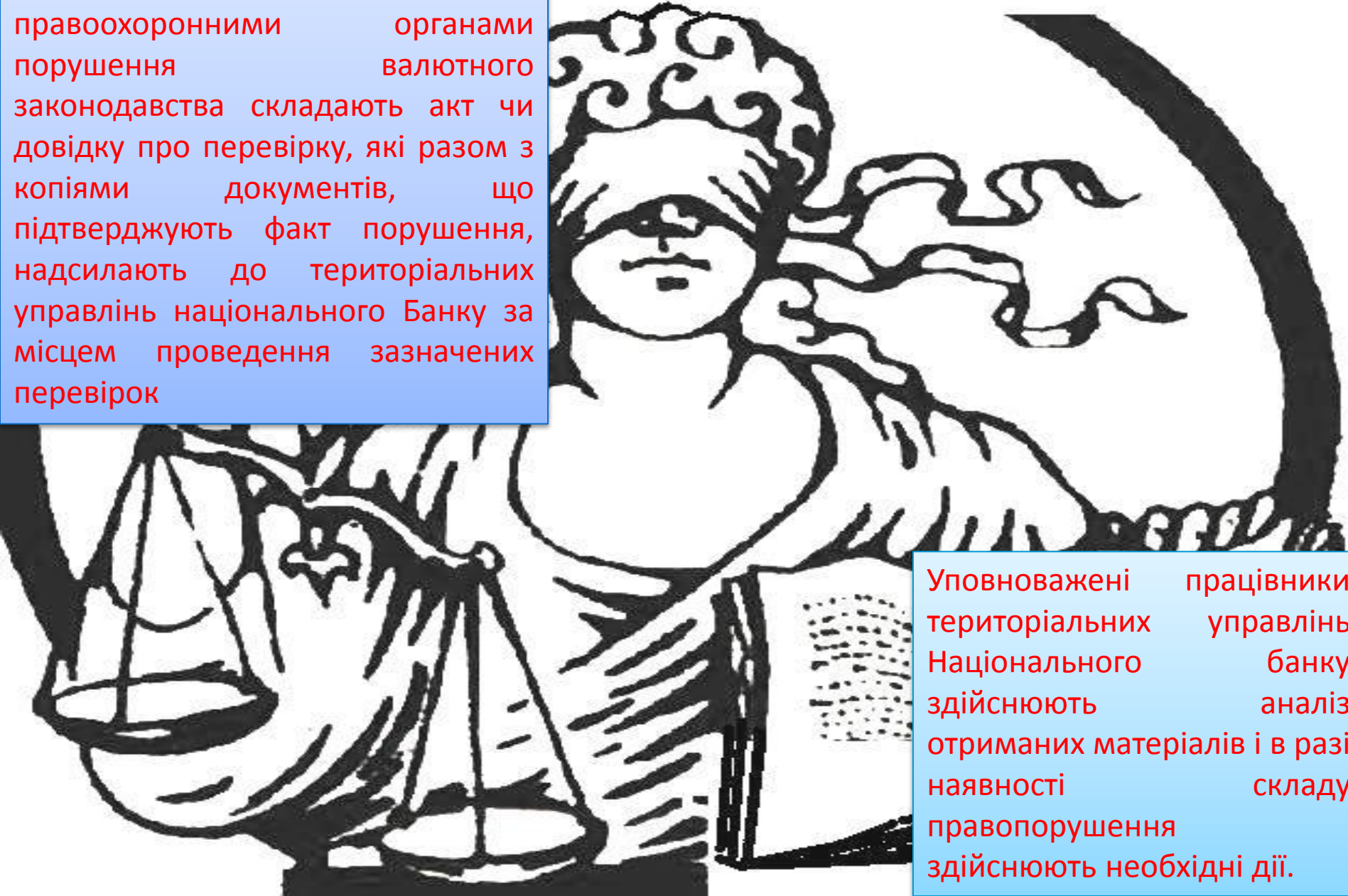
У разі одержання нерезидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів без реєстрації в Національному банку договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами за запозиченими в них кредитами, позикам в іноземній валюті, за винятком тих випадків, коли законодавство України дозволяє здійснення таких операцій без реєстрації договорів

У разі виявлення порушень валютного законодавства з боку банків, інших фінансових установ або національного оператора поштового зв'язку складають протокол, який вручається керівникові банку, іншої фінансової установи.

Допускається складання одного протоколу за умови, що загальна сума штрафу від цього не зміниться, якщо під час реалізації одного договору було здійснено кілька однотипних порушень валютного законодавства. Уповноважені працівники національного банку після складання протоколу зобов'язані запропонувати особі, якій вручено цей протокол, надати пояснення за кожним фактом порушення

У разі виявлення державними органами валютного контролю та державними контрольними і правоохоронними органами порушення валютного законодавства складають акт чи довідку про перевірку, які разом з копіями документів, що підтверджують факт порушення, надсилають до територіальних управлінь національного Банку за місцем проведення зазначених перевірок

Уповноважені працівники територіальних управлінь Національного банку здійснюють аналіз отриманих матеріалів і в разі наявності складу правопорушення здійснюють необхідні дії.

Дякуємо за увагу!

